

ANTREPRENORIATUL ZONEI MONTANE EUROPENE. STUDIU DE CAZ PRIVIND ACTIVITĂȚILE FINANCIARE, DE ASIGURĂRI ȘI IMOBILIARE

Brîndușa COVACI

Centrul de Economie Montană al Academiei Române - Institutul Național de Cercetări Economice, Calea 13 Septembrie Nr. 13, București, covacibrindusa@gmail.com

Rezumat

În actualul context pandemic, sectorul afacerilor prezintă semnificative pierderi. În vederea recalibrării economiei Europene, lucrarea propune servitizarea aplicată la antreprenoriatul montan, întrucât conceptul se potrivește perfect în noul context pandemic global. Drept exemplu, lucrarea prezintă indicatorul Populația de întreprinderi active în zona montană Europeană pentru sectorul Activități financiare, de asigurări și imobiliare cu excepția activităților holding-urilor. Drept studiu de caz, articolul analizează antreprenoriatul pentru zona de Nord-Est a României. Lucrarea introduce două ipoteze: H_0 (nulă) - probabilitatea ca recesiunea dintr-o industrie să nu fie corelată cu tendința centrală (regresie) sau H_1 (alternativă) - probabilitatea ca recesiunea dintr-o industrie să fie corelată cu tendința centrală (creștere). Concluziile arată că pentru studiul de caz recesiunea din industria prezentată este corelată pozitiv cu tendința centrală. Articolul conține concepte cheie precum antreprenoriat montan, sectorul de afaceri și servitizare. Metodele utilizate în lucrare propun analiza statisticii descriptive combinată cu cercetarea exploratorie. Articolul conține rezultate pentru analiza unui sector emergent pentru zona montană Europeană și Nord-Estul României. Concluziile punctează că în vederea realizării adevăratului potențial al servitizării, sectorul de afaceri necesită un plan de transformare digitală.

Cuvinte cheie: antreprenoriat montan, servitizare, sectorul de afaceri

INTRODUCERE

În actualul context pandemic, modelele de afaceri, la nivel internațional / național / regional / local, trebuie refăcute și regândite prin prisma servitizării. Sistemele de management ale lanțului de e-livrare reprezintă punctul de inflexiune al modelelor de operaționalizare și de afaceri (Barrad, S., & Valverde, R., 2020). În aceste condiții, antreprenoriatul sustenabil prin servitizare este o soluție adecvată pentru relansarea economiei mondiale, precum și naționale și regionale, în special din zona montană. Antreprenoriatul sustenabil din zona montană implică existența unor coordonate importante, incluzând servitizarea (aceasta prezintă interes pentru pentru actuala cercetare). "Servitizarea și Industria 4.0 sunt considerate două dintre cele mai recente tenduri ale transformării industriale ale companiilor. Servitizarea este focusată în principal pe valoare adăugată pentru clienți (demand-pull) în timp ce Industria 4.0 este frecvent legată de valoarea adăugată dată de procesul de manufacturare (technology-push)." (Frank/Mendes/Ayala/Ghezzi 2019: p.1)

Lucrarea prezintă populația de întreprinderi active din zona montană a Europei și analizează regiunea de Nord-Est a României (34 PIB / c%) deoarece este una dintre cele mai sărace din Europa, alături de Severozapaden din Bulgaria (29 PIB / c%), Mayotte din Franța (32 PIB / c%), Severen Tsentralen și Yuzhen Tsentralen din Bulgaria (33 GDP / c% fiecare) (Eurostat). În acest context, antreprenoriatul sustenabil din Centrul și Estul Europei (CEE), în speță din România, reprezintă o necesitate. Țările din CEE oferă posibilitatea dezvoltării antreprenoriatului sustenabil prin servitizare.

Lucrarea analizează activitățile financiare, de asigurări și imobiliare cu excepția activităților holding-urilor care pot dezvolta, prin a patra revoluție industrială și servitizare, zona montană a Europei, în special în regiunea de Nord-Est a României.

MATERIAL ȘI METODĂ

În prezent, serviciile antreprenoriatului sustenabil trebuie văzute ca o continuare a industriei, dar și industria ca o continuare a serviciilor. De fapt, a patra revoluție industrială este aplicabilă perfect la servitizarea care este o parte a Industriei 4.0. În prezent, "firmele își reconsideră ofertele prin deplasarea de la termeni precum "bunuri sau servicii", spre piața pachetelor de "bunuri + servicii + suport + cunoștințe + autoservire"." (Kowalkowski, C., Gebauer, H., Kamp, B., & Parry, G., 2017: p. 4). Conceptul servicii se referă la procese, oferte sau practici. Termenii "infuzia serviciilor" (Brax 2005; Kowalkowski /Kindström /Alejandro /Brege/ Biggemann 2012), "servitizare" (Vandermerwe/Rada 1988), și "tranziția spre servicii" (Fang/Palmatier/Steenkamp 2008; Oliva/Kallenberg 2003) sunt utilizați pentru a arăta creșterea proceselor de servicii... Servitizarea este definită drept proces transformațional de schimbare de la modelul de logică și afaceri centrat de producție la cel centrat pe abordare." (Kowalkowski/Gebauer/Kamp/Parry 2017: p. 7).

Sunt multe fabrici în țările CEE, cu precădere în România care oferă o poziție favorabilă în acest sens, prin perspectiva centrării pe servitizare și Industrie 4.0. Chiar dacă sunt voci care revendică că nu se poate sări de la Industria 2.0 la cea 4.0, țările CEE, în special România, vor beneficia semnificativ de valul al patrulea al industriei și vor atrage multe investiții în acest sens. Contextul socio-economic românesc, în special din zona montană, are avantaje pentru trecerea la Industria 4.0 și servitizare, după cum urmează: strategia industriei 4.0 își propune să aducă în Europa, cu precădere pe producția personalizată, calitate ridicată și manufacturare centrată pe piața clienților. Țările CEE sunt cele mai bune destinații pentru investiții în noile facilități, în special în domeniul imobiliar. (Costache, A.G./Barliba, D.M./Zaleschi, V. C./Cotet, G. B./Cotet E. 2017: p. 204; Popescu, D./Amza, C., 2017: p. 50)

Metodele lucrării propun analiza statistică descriptivă combinată cu cercetarea exploratorie. Ipotezele sunt focusate pe dezvoltarea antreprenoriatului în industria financiară din zona montană a Europei și din zona de Nord-Est a României (Covaci M. 2009; Covaci M. 2017; Covaci M. 2019), clusterizarea sectorului de activități financiare, de asigurări și imobiliare cu excepția holding-urilor. Datele au fost prelucrate în concordanță cu Eurostat, utilizând Excel și SPSS. Perioada standard de analiză este 2008-2016.

Tendința centrală pentru activitățile financiare, de asigurări și imobiliare cu excepția holding-urilor în perioada analizată, situată în jurul valorii de 2074.25 (medie), arată că populația de întreprinderi active din zona de Nord-Est a României pentru sectorul stabilit a crescut de la 1690 (2008) la 2613 (2015).

După cum se observă, acest sector a crescut numeric în privința populației de întreprinderi active. Astfel, această industrie reprezintă potențial for antreprenoriatul sustenabil al zonei de Nord-Est a României.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

În ceea ce privește sectorul de afaceri, unul dintre cei mai importanți indicatori este Populația de întreprinderi active în t - număr. Pentru sectorul analizat, activități financiare și de asigurări, activități imobiliare cu excepția holding-urilor, acest indicator prezintă importante creșteri pentru câteva zone montane Europene în perioada 2008-2016, după cum urmează

Bulgaria cu 75,33%, Spania 25,69%, Italia 20,30%, Austria 19,47%, Romania 68,82% și Slovacia 65,15%. Doar Portugalia prezintă descreșteri de -6,86%.

Tabelul 1
Populația de întreprinderi active pentru sectorul activități financiare și de asigurări, imobiliare cu excepția holding-urilor la nivelul zonelor montane din Europa

GEO/AN	2008	2009	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Bulgaria	9.941	13.999	14.705	14.899	15.376	16.047	16.718	17.430
Cehia	:	:	:	:	12.864	9.821	9.388	9.514
Spania	136.125	138.281	140.964	143.151	143.664	152.191	:	171.098
Franța	:	:	54.201	:	:	62.942	65.082	67.503
Croația	:	:	1.951	1.740	1.625	1.499	1.510	1.742
Italia	125.231	132.848	142.837	144.452	148.277	147.492	147.575	150.656
Austria	11.864	12.280	12.577	13.187	17.624	15.032	14.578	14.174
Polonia	:	:	:	:	:	:	:	5.704
Portugalia	10.461	10.114	9.912	9.666	9.471	9.122	9.473	9.743
România	5.242	5.373	3.806	6.031	7.358	7.404	7.259	8.850
Slovacia	6.491	6.545	9.465	8.996	6.990	8.684	10.316	10.720

Sursa: Procesare autor în concordanță cu datele Eurostat – statistici ale demografiei afacerilor

Stisticile pentru regiunea de Nord-Est a României prezintă pentru sectorul activități financiare, de asigurări și imobiliare cu excepția holding-urilor (figurile 1 - panelurile a, b, c, d) o medie de 2074.25 cu o eroare standard de 189450, 95% interval de încredere cu o limită superioară de 1626.27 și o limită inferioară de 2522.23, valoarea medie 5% de 2081.72, mediana de 1943.50, varianța de 287130.500, deviația standard de 535.846, minimum de 1299, maximum de 2715, intervalul simplu de 1416, intervalul interquartilic de 955, corectitudinea de 0.046 cu o eroare standard de 0.752, Kurtosis-ul de -1.649 cu o eroare standard de 1.481.

La o primă analiză, distribuția curbei este relativ simetrică central, și scorul în jurul mediei este foarte concentrat, cu aspect de leptocuritate, situație în care distribuția este unimodală. (figura 1a)

Ipoteza de lucru: se consideră normală distribuția scorurilor și, prin urmare, se vor aplica testele parametrice. Valorile extreme ale distribuției, deși sunt în număr foarte mic, modifică aspectul histogramei, prin inducerea unei asimetrii pozitive, fiind totuși importante din punct de vedere clinic. Concentrarea unui număr mare de scoruri în jurul mediei ($M=2074,25$) produce o oarecare leptocurticitate a distribuției, datorată fenomenelor aferente din economia românească. Logaritmare valorilor obținute, în conformitate cu regulile statistice universal acceptate, a permis echilibrarea distribuției după curba normală Gauss-Laplace.

Testul Q-Q normal plot, după logaritmare, arată o distribuție a scorurilor reale în jurul valorilor normale, reprezentate prin dreapta oblică din grafic, fapt care corespunde unei distribuții normale. (figura 1b)

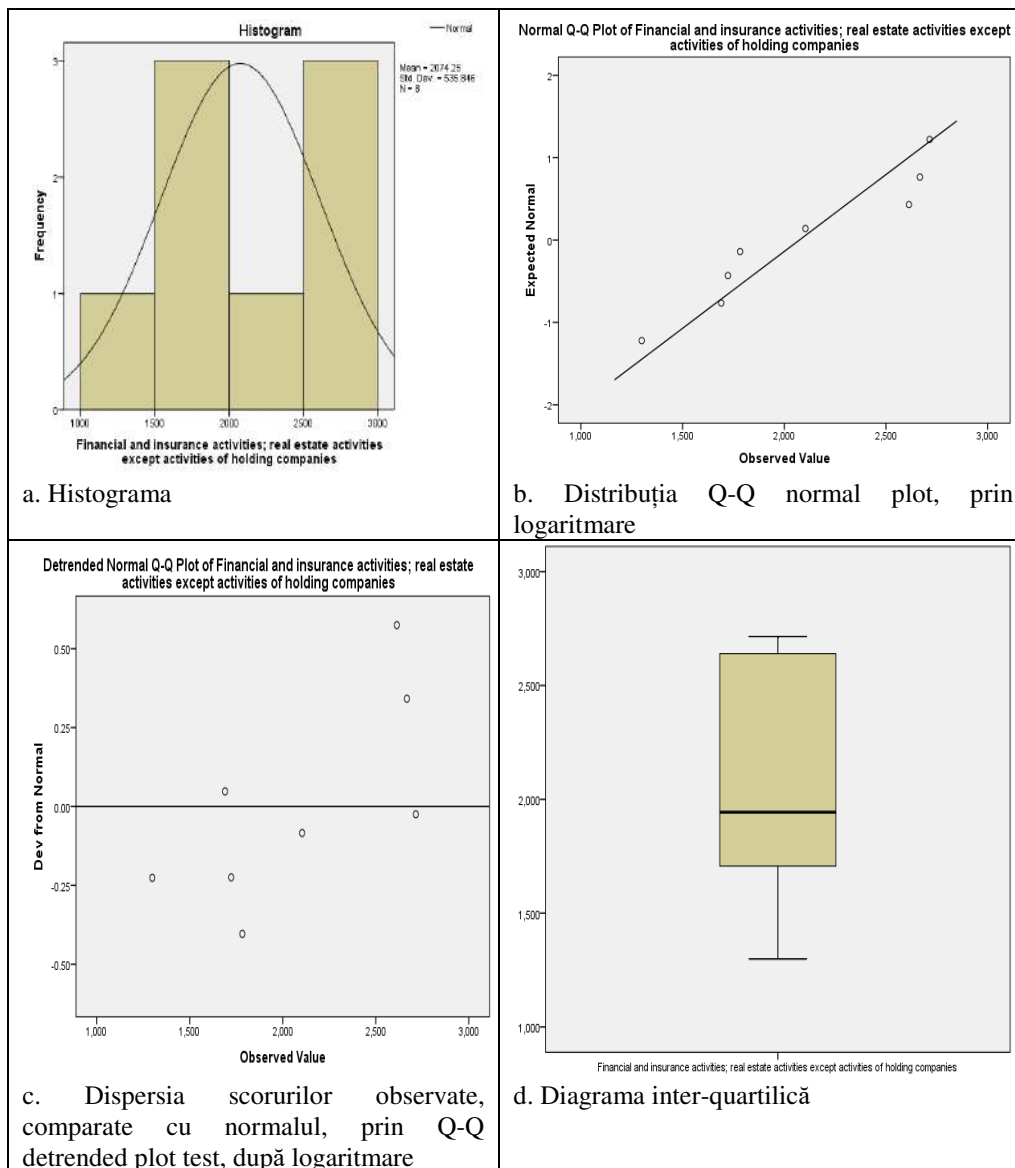

Figura 1. Sectoarele activității financiare, de asigurări și imobiliare cu excepția holding-urilor.
Sursa: Procesare autor în concordanță cu datele Eurostat - statistici ale demografiei afacerilor

Testul Q-Q detrended plot, privind dispersia scorurilor empirice față de normalitate, reprezentată de dreapta cu scorul $z=0$ pentru medie și deviația standard 1, după logaritmare, arată că acestea se încadrează în limita unei deviații standard, corespunzător unei distribuții normale. Prin logaritmare, scorurile obținute au fost supuse unei prelucrări statistice, în urma căreia au fost luați în considerare toți factorii implicați în studiu, pentru obține date cât mai aproape de realitatea înregistrată în regiunea de Nord-Est a României, chiar dacă măsurile luate în economie au dezechilibrat distribuția scorurilor pentru o perioadă scurtă de timp. (figura 1c)

Importanța acestor teste este dată de necesitatea observării atente a influențelor anumitor factori în evoluția sectoarelor Activitățile financiare și de asigurare; activitățile imobiliare. În urma aplicării testelor de normalitate, după logaritmare, ipoteza nulă trebuie respinsă, iar ipoteza de lucru poate fi analizată. Analiza descriptivă și inferențială se va face considerând distribuția scorurilor în limite normale, conform ipotezei de lucru, pentru care se aplică testele parametrice. (figure 1d)

CONCLUZII

Servitizarea reprezintă o mare oportunitate pentru România, dar jucătorii pieței nu înțeleg încă puterea acestui deziderat. Companiile din România, dar în special administrațiile centrale/regionale/locale, trebuie să înțeleagă importanța și urgența digitizării, succesul și falimentul producându-se la viteze ridicate.

Sectorul care trebuie atașat primul la servitizare în România este cel financiar, de asigurări și imobiliare cu excepția holding-urilor.

Pentru sectorul activități financiare, de asigurări și imobiliare cu excepția holding-urilor, statisticile și informațiile din figuri confirmă aglomerarea și tendința de dezvoltare a sectorului în regiunea de Nord-Est a României. În perioada analizată, ipoteza H1 (intensificarea activității) a fost verificată, frecvența având o variație totală de 2,9 - de la 0,1 la 3. Statisticile confirmă intensificarea creșterii ratei acestui sector.

Creșterea majoră a populației de întreprinderi active în prezentul sector este corelată puternic cu scăderea economiei regiunii de Nord-Est a României. Influența clusterizării și implicarea mediului academic în regiunea de Nord-Est a României și fondurile europene pentru acest sector trebuie să fie considerabile. (Covaci B./Suciu/Covaci M 2018; Covaci M. 2014; Covaci B. 2019)

Pentru a realiza adevăratul potențial al servitizării, companiile din CEE, în special din România, au nevoie să planifice transformarea digitală. (T&T Plus 2016)

BIBLIOGRAFIE

- 1.B ARRAD, S./VALVERDE, R. (2020): The Impact of e-Supply Chain Management Systems on Procurement Operations and Cost Reduction in the Electronics Manufacturing Services Industry, in: Journal of Media Management and Entrepreneurship (JMME), 2, 1, 1-27.
- 2.B OUDREAUX, C. J. (2020): The Importance of Industry to Strategic Entrepreneurship: Evidence from the Kauffman Firm Survey, in: Journal of Industry, Competition and Trade, 20, 1, 93-114.
- 3.B RAX, S. (2005): A manufacturer becoming service provider: Challenges and a paradox, in: Managing Service Quality, 15, 2, 142-155.
- 4.C OSTA RIBEIRO, E./WANG, B. (2020): Tourism Led Growth Hypothesis: Has the Tourism industry an impact on The Economic Growth of Sao Tome and Principe?, in: International Journal of Economics and Financial Issues - Econjournals, 10, 1, 180-185.
- 5.C OVACI, B./SUCIU, M. C./COVACI, M. (2018): Sectoarele secundar și terțiar, suport al dezvoltării montane în regiunea de Nord-Est a României, in: Journal of Montology, 9, IX, 129-137.
- 6.C OVACI, B. (2019): Antreprenoriatul, suport al dezvoltării umane. Studiu de caz privind activitățile administrative și de suport și activitățile profesionale, științifice și tehnice din Regiunea de Nord-Est a României, in: Journal for Freedom of Conscious, 7, 2.

7. COVACI, M. (2009): Învățarea tehnologizată și particularitățile ei psihologice, in: Revista de Științe Socioumane a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, 2009, 33-39.
8. Covaci, M. (2014): Cultura organizațională în contextul globalizării, in: Revista Sfera Politicii, 4-5, 180-181, XXII: 75-81.
9. COVACI, M. (2017): Spearman correlations between learning styles from rational level and Gardner intelligence types, in: Romanian Journal of Psychological Studies. Hyperion University, 5, 2, 31-38.
10. COVACI, M. (2019): The Vark Model Investigated at the students from PPPE, in: Journal of Education Studies (JES). Adventus University, 1, 1, 12-19
11. ENNIS, C./BARNETT, N./DE CESARE, S./LANDER, R. (2020): A conceptual framework for servitization in Industry 4.0: Distilling directions for future research. Available at SSRN 3529276.
12. FANG, E.E/PALMATIER, R.W./STEENKAMP, J.-B.E.M. (2008): Effect of service transition strategies on firm value, in: Journal of Marketing, 72, 9, 1-14.
13. FRANK, A. G./MENDES, G. H./AYALA, N. F./GHEZZI, A. (2019): Servitization and Industry 4.0 convergence in the digital transformation of product firms: A business model innovation perspective, in: Technological Forecasting and Social Change, 141, 341-351.
14. KOWALKOWSKI, C./GEBAUER, H./KAMP, B./PARRY, G. (2017): Servitization and deservitization: Overview, concepts, and definitions, in: Industrial Marketing Management, 60, 4-10.
15. KOWALKOWSKI, C./KINDSTRÖM, D./ALEJANDRO, T.B./BREGE, S./BIGGEMANN, S. (2012): Service infusion as agile incrementalism in action, in: Journal of Business Research, 65, 6, 765-772.
16. OLIVA, R./KALLENBERG, R. (2003): Managing the transition from products to services, International Journal of Service Industry Management, 14, 2, 160-172.
17. VANDERMERWE, S./RADA, J. (1988): Servitization of business: Adding value by adding services, in: European Management Journal, 6, 4, 314-324.
18. Eurostat data - Business Demography Statistics
19. T&T PLUS (2016): Industry 4.0 în România, 26.10.2016, <https://www.ttonline.ro/revista/t-t-plus/industry-4-0-in-romania>
20. <https://www.agendaconstructiilor.ro/files/digitalizarea-in-constructii/studiu-97-dintre-companiile-din-industrie-vor-investi-in-digitalizare-si-robotizare.html>